

Apfaltern, takratni vojvodski stotnik v Kostanjeviru, poročal je vojevodi, da je bil celjski grajski oskrbnik v Krškem vzel vojvodske brodeve pri Cerkljah uže med potovanjem Friderika V. v Jeruzalem.

Po sklenjenem miru (1443. l.) dobili so Celjski grofi Kostanjevico in jo obdržali do 1456. l., namreč do smrti poslednjega celjskega grofa Ulrika II. Potem so jo pa zopet dobili avstrijski deželni knezi, ki so graščino oskrbovali po svojih oskrbnikih, dočim je mesto zaradi starih pravic svobodno bilo. Grad so si bili pozneje pridobili drugi lastniki. L. 1570. si ga je bil od deželnega kneza menda kupil Ivan Bapt. Valvazor, obristmajster ob slovenskih in hrvatskih mejah ter v Primorji.

Za tem Valvazorjem so ga podedovali gospodje Moscon in drugi in naposled ga je kupil kostanjevski samostan. (Valvazor, po katerem smo to posneli, te letnice ne pové.) (Dalje prih.)

Mnogovrstne novice.

* *Naseljencev v Ameriko* je meseca oktobra iz Evrope došlo 39.254. Od teh jih je bilo 18.283 Nemcev (z všteti Avstrijci vred), 5113 Angležev, 3402 Irca, nad 4000 Škandinavcev, 2000 Lahov, 1357 Škotov, 930 Švicarjev, 600 Francozov in 200 Rusov, tedaj največ Nemcev išče živež v družih deželah, Rusi ostajajo pa zadovoljni najbolj doma. — Do 1. novembra je letos v Ameriko se uže izselilo 386.170 oseb iz Evrope, po tem za nad 100.000 oseb več, kakor v istem času lanskega leta.

* *Papirnata kolesa na železnicah* vpeljujejo sedaj v Frankfurtu na Menu na Nemškem. Posebna komisija je po izkušnjah dokazala, da so ta kolesa dovolj trdna, da zavoljo posebne elastične gibčnosti se ne razpokajo in da ne povzročujejo onega nadležnega drdranja. Razen tega so pa še posebno dobra za električne železnice.

Naši dopisi.

Marija-Zvezda pri Banjaluki v Bosni. (Konec.) — V zadnjem listu „Novic“ priporočal sem naseljencem slovenskim Maglaj na Vrbasu za naselitev. Da bodo pa vsakemu znane vse okoliščine zemlje okoli Maglaja, hočem jih tu popisati. Zemlja je dobra, nosi v dobrih letinah 12—16 zrn, ako se količkaj setvi postreže. Stotnik mi je pravil, da še nikjer ni videl tako lepe pšenice, kakoršna je bila pomladi na polju naselnikov. Nek naselnik je poskusil tudi ajdo, in trdil je, da nikdar in nikjer še ni videl tako debele in lepe ajde, kakor je bila njegova. Vode tekoče pa ni v Maglaju; dobre pol ure zadaj je Vrbas precej globoko uže; mline imamo na soparo; vodnjaki z živo vodo se pa prav lahko kopljejo, in 3 sežnje globoke ne usihajo, tudi se ne kalé o deževju, kar sem sam videl to jesen, ko je 14 dni skoro neprestano deževalo, pa je bila voda v vodnjaku, kjer sem stanoval 10 dni, vedno čista in dobra; ako je vodnjak plitev, se vsuša se ve da, in ako ob straneh ni dobro zadelan, se tudi kali in rumení. Kamenje in pesek za zidanje se nahaja poldrugo uro od Maglaja, mečje kamenje tudi dobre pol ure proč. Les za drva dobiva se eno uro daleč v gori ali državni šumi (gozdu), kamor drži dozda slab pot, pa ga namerjajo kmalu popraviti. Tam se dobiva stari les zastonj, leži ga neki vse polno po tleh, ker Bošnjaci panjev niso nikoli domu vlačili, samo veje in vrhove, kar so mogli na konje natovoriti. Za novoposekano drevje se plačujejo neki soldi, nekako desetina vrednosti. To velja tudi o lesu za podstrešja in enake zgrade. Pri Maglaju dobiva se lepa

hraščina, ali smrek in jelk tukaj ni; tak les se pa dobiva pri Jajci, kjer se vsako deseto drevo plača, devet jih je zastonj, pa se zvalé v reko Vrbas, in v plavih jih dva človeka (za 4 gold. plače) pripeljeta do Maglaja, kjer se spravljajo domu. Apno se lahko dobiva, tudi lahko kuha; opeko bi bilo mogoče doma napraviti, pa pol ure proč je tudi na prodaj, po 15 gld. en tisoč; deske se dobivajo iz Gradiške po 19—20 gld. 100 desek po 2 stara sežnja dolzih. Kraj je prijeten ter ima na dve strani gorice, ki so pripravne za vinsko trto. Službo božjo zdaj jaz tam opravljam, in bom, ako bi utegnil drugam oditi, skrbel za družega duhovna. Posebno je še to precej vredno, da se dobiva tukaj zemlja čisto prosta in prazna brez turških kmetov, kateri kupcem povsod težko preglavico delajo. Zemlja je čista, sem ter tje raste kak glog ali trnje, kar pa se lahko in kmalu poruže; dobila bi se za gotov denar po 15 gold. bosanski dan (oralo) ali po 30 gold. avstrijski oral, ker se nekako po dva bosanska dana rajtata za 1 avstr. oral. Vzeti bi se moralo toliko zemlje, da bi se na nji napravil tudi travnik, katerih posebej tukaj ni. Detelja pa posebno dobro dela, ker so jo to leto v taki suši vendar po petkrat sekli.

Kar se tiče cene zemlje, imam dodati še to-le: Turčin, kateri ima svoje posestvo v Maglaju, in ki se boji vojaške suknje, ponudil mi je svojo zemljo, 600 avstr. oralov, po prav nizki ceni; dobil bom od njega 1 avstr. oral vsaj za 23—25 gold.; ker je pa ta ceno znižal, bom lahko tudi druge pritiskal, ter dobil zemljo ne po 30, ampak gotovo po 25 gold.; dobra zemlja, ki se zamore kar s plugom obdelovati, gotovo cenejša biti ne more, zlasti taka ne, ki je čisto prosta brez kmetov; kaka gošča bi se uže še ceneje dobila; ali koliko bilo bi težave in muke ž njo, predno bi se iztrebila!

Kar se tiče toplote tukaj, je to dobro znamenje, da se ozimina seje do božiča; vlani so sejali še po sv. treh Kraljih, kar mi pričajo naselniki, pa je vse prav lepo rastlo ter najlepšo žetev obetalo, da je ni pokončala suša. Letos je bilo žegnansko nedeljo po planinah pač nekaj snega padlo, po ravnini pa ne; o vseh Svetih je zjutraj bila zemlja kakor za pajčino debelo s snegom pobeljena, ki pa je v hipu zginit; zdaj imamo 10 dni prav prijetnih in toplih, da mi na oknu zjutraj ob 7. uri še ni bilo mraza nikoli nad 2 stopinji R. Zima je toraj tu v ravnini navadno kratka in mehka, po brdih in planinah je pa tudi drugačna in ostreja, kakor povsod na visocih mestih.

Z Dunaja 22. nov. (Politične dogodbe.) Danes razglaša „Wien. Zeitung“ imenovanje grofa Kalnoký-a za ministra unanjih zadev in cesarske hiše ter predsednika skupnega ministerstva; najvažnejši pomen tega imenovanja je v veliki politiki ta, da pomeni približanje naše države ruski, in kakor kaže prvi korak k ponovljenji zveze treh cesarjev, to je: mir; za našo notranjo politiko pa pomeni to imenovanje nov propad Andrassy a in levičarjev — in novo vtrjenje desnice zborniške s Taaiffe-om. — Pripoveduje se zanesljivo, da je Andrassy na vse strani vrtal, da bi se bil spraval na odločivno spraznjeno mesto z „neomejeno“ oblastjo — krona pa da je to brez preišljevanja odločno odrekla.

Imenovanje 14 novih, odločno za „desnico“ stoječih udov gospodske zbornice enako kaže, da levičarjem še ne zori grozdje! — Ako se nad to spominjamo hudega udarca, ki bo levičarje še dolgo pekel: imenovanje odločno konservativnega namestnika za Moravsko grofa Schönborna, se lahko trdi, da ima sedanja vlada od zgoraj odločno podporo, in da njeni koraki ne pusté dvoma, kakovi so njeni nameni. — Ali bo to postopanje ministerstva tudi uže kaj vpliva imelo na nasprotno mu armado uradnikov, ne verujem po se-

danjih skušnjah, temveč mislim, da bo v ta namen treba družih, v osebne živce uradnikov segajočih činov, vsaj si nad tem ne bo treba glave beliti, samo da je resna volja povedati jim, da jih država plačuje za državljane.

V državnem zboru se pravo delo še ni pričelo, toda pripravlja se na vsa kola. Predložil je denarni minister proračun za 1882. leto, po katerem se kaže za zdaj okoli 22 milijonov primanjkljaja; pravni minister predložil je načrt kazenske postave. — Zborniške stranke se pripravljajo na boj in levičarji so se v ta namen združili močno vsi v nov klub „Vereinigte Linke“, nasproti se je pa nekaterim gospodom Hohenwartovega kluba potrebno zdelo za poslance nemških dežel osnovati nov „Centrumsklub“, kateremu na čelu stoji knez Alf. Lichtenstein, ali prav za prav podpredsednik Lienbacher; gospodje si pričakujejo po poti lastnega kluba večji uspeh za različne Lienbacherjeve predloge, posebno za njegov šolski predlog. — Slovanskemu značaju ostalega H. kluba bo to gotovo le na korist, — sklepi klubovi ne bodo sami kompromisi, temveč izraz pravih želja poslancev.

Iz Trsta 19. nov. — V št. 46. „Novic“ od 7. nov. je iz Borovniške občine vstal iz groba nek dopisnik, kateri se skriva z ostjo proti meni obrnjeno — med priproste kmete s podpisom K. — Kakor vsekdar, tako se tudi sedaj skriva dopisnik hinavsko družim za hrbet in se devlje med priproste kmete — sam pa se daleko, daleko višje domišlja! Ta dopisnik si neko neutralnost pripisuje — da, da — ptičkom je treba perje striči, da ne letajo previsoko — in to je dopisniku neutralnost! O tem dovelj! Mogoče da! Prepričan pa sem, ko bi g. vrednik „Novic“ tega dopisnika poznal, bi ne bile dobile njegove vrstice prostora!*) — Da se je složno volilo, je istina, iz občine, ki ima okoli 500 (reci: petsto) volilcev, jih je prišlo na volišče komaj do 30 (reci: trideset), zato, ker so mnogi dejali: ko bi bilo drugej, bi šel, a ko je tu, pa ne. Za te besede dopisunu komentara treba ni! — Med družim dopisnik tudi pravi, da so se volilci držali po zahtevi dopisnika „Edinosti“, ki je pa, kar se jez vem spominjati, le priporočal, a ne zahteval, poruvati osat. Kdor naše občinske razmere pozna, je koj vedel, kaj je želja dopisnika „Edinosti“, ki pa nikakor ni v poštev jemal osebnosti, ampak ostal popolno pri stvari! Vsaj nekaj je le tudi vstreljeno njegovi želji, namreč to, da si odborniki niso izvolili za župana tistega suroveža, ki zna vse le s svojo pestjo vladati, in to je za-nj dovolj! Zelo veselilo me bode, ako bode sedaj polje, ki je dobro prepleto, bolje sadove rodilo in se uže zgoraj opisani osat, kateri je vendar več ali manj še vedno v odboru ostal, ne bode še dalje kazal po svoji hinavščini lepo dišečim in tako občini škodoval! — Toliko v pojasnilo bralcem „Novic“.

Janez Borštnik.

V Gorici 20. nov. — Dne 14. t. m. je naše mestno starešinstvo potrdilo proračun za l. 1882. Stroškov je preudarjenih 179 tisuč gold., dohodki bodo znašali okoli 170 tisuč, primanjkljaja bode tedaj 9000 gld., kateri se pa pokrije brez posojila. — V mestni šolski svet je izvolilo starešinstvo dr. Maurovicha in dr. Vinci-a. V mestni učiteljski konferenciji pa, ki je bila tu 12. t. m., so izvolili učitelji za svojega zastopnika v istem svetu voditelja deške mestne šole g. Ippavitz-a. Omenjena učiteljska konferencija, katere se je udeležilo okoli 40 učiteljev in učiteljic, obravnavala je med drugim tudi vprašanje, kako naj bi se učenci tudi zunaj šole nadzorovali in kako naj bi se uplivalo

na stariše. To je soseben v našem mestu živa potreba. — Veteransko društvo je obhajalo danes god svoje pokroviteljice presvitle cesarice Elizabete. Dopoldne je bila maša pri sv. Ignaciji, zvečer pa bo veselica v gostilnici „Evropa“. Posebno pri današnji slavnosti je to, da ima društvo tudi godbo svojo, to je veteransko iz Ajéla (18 mož). — Tukajšnji gimnazijski suplent (kranjski Slovenec) g. Ivan Kos je dosegel na Dunaji doktorstvo filozofije. — Naša „čitalnična podružnica“ ima nocoj pri „Zlati zvezdi“ besedo.

Iz Ptuja 15. nov. — Tukajšnja čitalnica priredi 4. decembra t. l. v spomin rojstvenega dneva slavnega pesnika dr. Franca Preširna „besedo“ s sledečim vspreedom: 1. „Erzherzog Johann-Marsch“ od Frica Wagnerja. 2. Slavjanska ouvertura od Titl-a. 3. Mašek: „Strunam“, besede Preširnove, zbor. 4. Slavnostni govor. 5. Potpourri „Martha“ od F. Flotow-a. 6. K. Mašek: „Pri zibeli“, zbor. 7. „Deklamacija“. 8. J. Vošak „Slovan“, zbor. 9. „Potpourri slavjanskih pesen“ od A. Stöckl-a. — Začetek točno ob 8. uri zvečer. — Ob enem se p. n. udom naznanja, da bode vsako nedeljo in praznik „jour fix“. Začetek vsakokrat ob 1/2 8. uri zvečer. — Na obilno vdeležitev vabi

odbor.

Iz Beljaške okolice na Koroškem. (Koroški Slovenci in njih šole.) Časnik „Kärntner Volksstimme“ je unidan pisal, kako grozno veliko stanejo ljudske šole na Koroškem. Koliko da koristijo našim nemškim bratom, mi ni znano, to pa vem, da otroci naših Slovencev od njih nimajo prav nobene koristi, če ne celó škode. Vsaj meni je v Beljaku pravil kmet, da njegov sin je dokončal šletno šolsko dobo, pa zdaj ne zna ne nemški ne slovenski. Sam pa sem se prepričal, da otroci, ki so imeli skoro dovršiti šolo, niso znali „enkrat eno“, še manj pa kaj drugega iz računstva; nemški so brali, pa brez vsega razuma, slovensko materinščino so pa tolkli, da je bila groza. Da prebivalcem taka šola ne ugaja in da z njo tudi zadovoljni niso, kaže to, da je krajni šolski svet na Bistrici prosil za učitelja slovenščine zmožnega; ali uslišan ni bil, marveč Bistričani so dobili učitelja, ki ne zna besedice slovenske. Največ pa vse to škoduje poduku v krščanskem nauku; ker se materinščina tako zanemarja in zatira in se nemščina otroku v glavo ubija, pač tudi učenik veronauka ne more nič opraviti. Tako se po naših slovenskih pokrajinah v šolah prazna slama mlati — na slavo velenemstvu — „ad majorem Germaniae gloriam“. Naša mladina se toraj nič ne uči, da se le materni jezik zatira. Časnik „Kärntner Volksstimme“, ki take pritožbe tudi prinaša, bi moral zavoljo takih krivic veliko huje zaropotati, na pr. tako, kakor sta zaropotala „Narod“ in „Slovenec“. Res je, koroški Slovenci smo premlačni, sami si premalo pomagamo.

Dovje 4. nov. (Konec.) — Na dalje je govoril g. Pirc o vožnji s kravami. Ker je ravno o vožnji govoril, grajal je tukajšnjo navado, da ljudje živino za rogove vpregajo. To ni pametno, ker živina nima v rogeh največ moči, temuč v prsih. Nasvetoval je ljudem, naj si raje omislijo jarme ali pa komate, kajti v takem vpreganju je živina bolj prosta in se lahko zavija, kakor je vozniku ljubo in drago, in kar je posebno po bregovih silno važno. Od krave je govornik potem prešel k teletu. Tudi tega je na drobno opisal, kakoršno naj bode ono, katero se ima obdržati za rejo. Kakoršne lastnosti imata bik in krava, če sta dobra, take naj ima tudi tele, po svojem spólu. Kako se teleta precej prve dni vzgojajo, je tudi omenil, namreč na tri načine. To prvič, da se tele precej h kravi priveže, ter se le nekoliko spusti, da sesa. Drugič, da je krava privezana

*) Odgovornost prepuščamo gospodu dopisniku, ker nam razmere niso znane; mislimo pa, da mora biti vsakemu poštemu dopisniku na resnici največ ležeče. Vred.

in tele prosto zraven nje, da lahko sesa po svoji volji, in tretjič, da sta oba prosta in le s kako ograjo od druge živine ločena in obvarovana. Ko je gosp. govornik tako uže vsake baže goved nam opisal, povedal je še, kako naj se goveda krmijo. Naštel je gospod različno krmo, ter vso vrstil v dva dela, namreč v redilno krmo in v tako, katera živini daje moč. Da se živina redi in ob enem tudi moč dobiva, naj se jej daje obojne krme. Ne bi bilo pa prav, le eno od obeh krm govedi polagati in potem redivnost in moč od nje zahtevati. Kar je živini poleg živeža potrebno, je tudi to, da naj bode živina vedno čedna in v zdravem zraku, kajti nečednost in slabi zrak škodujeta zdravju.

Ko je g. Pirc tako o živini povedal, kar je nameraval, povedal je še nekoliko o hlevih, kakošni naj bodo. Kar se tiče gnoja, djal je gosp. govornik, da je za eno stran dobro, da ga imajo kar v hlevu, a kaj bi pa potem bilo, ko bi kaka živinska bolezen nastala? Ves gnoj bi ljudem nič ne koristil, ker bi ga morali zakopati. Bolje bi toraj bilo, da bi si tisti, ki imajo prostor, naredé dobra gnojišča. Tistim pa, ki nimajo prostora, je se ve da boljše, da ga imajo kar v hlevu, kot pa da bi morali svet, ki bi morebiti tudi ne bil priležen, drago plačevati. Povedal je tudi, kako naj se ravna z gnojem na gnojišči, da se ne pokvari in vse za polje dobre in koristne tvarine ne zgubi, temveč da jo obdrži.

Ko je bilo tako vse dokončano, nasvetoval je gosp. govornik poslušalcem, naj berejo pridno kmetijske knjige in časopise, ter jih prav vneto spodbujal k pridni, dobri in poštenu živinoreji. Povedal je tudi, da bode s prihodnjim letom za živinorejo bolje, ker bode meja proti Rusiji in Turčiji za živino zaprta, ter bode tako živina v ceni poskočila. In to bode ravno za kmeta silno dobro.

Tako je g. Pirc kot vrl učitelj rešil svojo nalogo prav izvrstno in v splošno zadovoljnost poslušalcev. Konečno so ga še nekateri vprašali zaradi nekaterih bolezní, na kar jim je tudi prav dobre svete dajal.

Želeti bi bilo, da bi ta gospod prihodnje leto zopet prišel, in če bi bilo mogoče, za dalji čas, kot pa sedaj. Morebiti, da bi bila sl. c. kr. kmetijska družba toliko dobra, da bi nam to željo izpolnila.

H koncu zakličem v imenu vseh poslušalcev govorniku: Hvala lepa Vam, dobri gospod, za toliko vreden poduk! Bog naj Vam dodeli, da bode Vaš govor povsod tako obilen sad obrodil, kot ga je tukaj, in da bi povsod, kjer boste predavali, imeli v primeri toliko poslušalcev, kakor pri nas! *)

Fr. P. Jeglič.

Iz Borovniške občine 20. nov. (*V ogrambo in za resnico.*) V zadnji številki ljubih nam „Novic“ pové nek K. iz naše občine, da so naši občanje pri zadnji občinski volitvi složno volili in vrgli iz odbora „plevel in osat“, prav tako, kakor je priporočal tukajšnji dopisnik v „Edinosti“. — Te besede so brez dvombe namerjene na g. Janeza Borštnika, posestnika na Dolji hiš. št. 8 poleg Borovnice. Omenjana stvar je v kratkem taka: O volitvi je prišlo tako, da g. Borštnik, poprej vedno odbornik, ta čas ni bil izvoljen. To komaj pričakovano priliko je K. najbrž od koga družega navdahren, porabil in porodil oni dopisek, češ, osata ni več med nami. Da g. B. ni bil izvoljen v odbor, zato on nič ne more, pač pa tisti, ki so volili; kaj tacega se je uže boljšim možem prigodilo. Zavoljo tega pa g. Borštnik davno ni osat in če bi bil, reči bi morali: Bog nam daj obilo tacega osata, potem bo uže boljše! In ker je bil

*) Zavoljo obilosti gradiva, ki ga „Novice“ dobivajo, ni jim bilo mogoče neokrajšanega poročila vrlega gosp. Jegliča priobčiti.

Vred.

g. B. tako očrnen, naj mu v zadostilo povemo čast. bralcem; da g. Borštnik je uže 5. leto predsednik našega „bralnega društva“, da je uže dostikrat javno nastopil in zategadel bil po različnih časopisih toplo pohvaljen, da je ud cenilne komisije in močvirskega odbora in sploh zaveden in napredoljuben mož, kar se kaže v njegovem kmetovstvu, posebe pa še v njegovi ukaželjnosti; poleg tega pa je odločno národen mož, ki ustmeno in pismeno pospešuje slovenskega duha; napako pa ima mož, to je res, da mu je nad vse resnica in pravica ljuba! Iz tega se vidi, kako grdo je tisto obrekovanje! In prav zato mislimo, da ga ne bo skelélo, če ne sedi v združnem občinskem odboru, na čegar čelu za župana je mož, ki še pisati ne zna, tako da se vsakdo čudi in smeje, kdor vé, koliko družih izšolanih in bistrih mož Borovnica in okolica premore. Ud tacega odbora biti ni ravno posebna čast in prav umljivo je, da bi zdaj nekateri odborniki radi kaj plačali, če bi koj smeli iz tega odbora stopiti. — Toliko v zasluženno zadostenje g. Jan. Borštnika. *)

L—.

Iz Ljubljane. (1882 ali pa 1883?)

Našim čitateljem je znano, da je v zadnjem dežel-nem zboru kranjskem bil nasvetovan pa tudi sprejet predlog, naj se 600letnica, kar je kranjska dežela postala lastnina presvitle Habsburške rodovine slovesno obhaja.

V podporo temu predlogu je bilo rečeno, da je 27. decembra 1282. leta cesar Rudolf I. Habsburški v državnem zboru Augsburskem obema svojima sinovoma Albrehtu in Rudolfu Kranjsko deželo v fevd dal.

Zato naj se 27. december leta 1882. izvoli kot isti dan, ko bi se slovesno obhajal spomin znamenite in jako vesele dogodbe, po kateri se je Kranja združila z rodbinskimi lastninami Habsburškimi.

Res je, da 27. december prihodnjega leta 1882. je spominski dan na zadinjenje Kranje z lastninami rodbine Habsburžanov, al spomenik je le principijel-nega združenja, a ne uže dejanskega, kajti v držav-nem zboru 27. dne decembra l. 1282. se je le v prin-cipu (načelu) podelitev kranjske dežele obema sinovoma vršila.

Poleg te principijelne združbe pripoveduje nam pa zgodovina tudi o dejanskem združenji dežele kranjske z rodbinskimi lastninami preuzvišene dinastije Habsburške. To faktično združenje vršilo se je pa še le 11. julija 1283. leta s tem, da so kranjski stanovi (in stanovi Slovenske pokrajine) zvestobo prisegli Habsburžanu Albrehtu, potem ko mu je odstopil Rudolf samovlado. **)

Nikjer drugod ni duha ni sluha, ni sledú ni tirú o tem, da bi bili stanovi kranjski uže popreje kako pri-sego storili obema bratoma. To tudi ni misliti z ozi-rom na takratne razmere in potne komunikacije, kajti med 27. decembrom l. 1282. in pa 11. julijem l. 1283. leži le nekoliko mesecev.

Po našem prepričanju je tedaj za to svečanost kot deželno svečanost vojvodine kranjske najprimernejši dan oni, ko so stanovi kranjski, kot samostojni (avto-nomni) zastopniki kranjske dežele pred 600 leti sinu I. Habsburžana prisegli večno zvestobo in udanost svojo, tedaj ono leto drage volje v združbo stopili z lastninami Habsburške rodovine.

*) Ta dopis, ki smo ga od zanesljivega peresa prejeli, smo morali skrajšati, ker nam je bil došel v enaki zadevi uže prej dopis iz Trsta in ker nam je prostora zmanjkalo. S tem — mislimo — je stvar dognana.

Vred.

**) Še natančneje poročilo o tej za našo deželo važni do-godbi prinese letošnji „Letopis“ Matice slovenske. Pis.

Nočemo tukaj nadalje navajati, da zgodovina ukazuje slavnost preložiti na mesec julij leta 1883., kajti za to preložitev imamo še več družih oportunitetnih razlogov, katerih ne gre tukaj na drobno naštevati, a to naj omenimo, da se nam posvetna slavnost meseca decembra o božičnih praznikih uže zatega del neprilichna zdi, ker ta teden obhaja cerkev in ž njo vsaka rodovina za se praznične dneve in bi taka neprilichna svečanost kazala premalo dvorljivosti, ko bi ta teden nadlegovali presvitlega cesarja s prošnjo, naj bi blagovolil osobno udeležiti se te svečanosti kranjske dežele.

Drugače pa je mogoče meseca julija 1883. svečanost res obhajati po celi deželi, vršile bi se lahko različne ljudske veselice po deželi itd. itd. ob lepih dnevih milega poletnega vremena.

Zdaj pa še nekaj!

Leta 1883. dežela kranjska lahko ob enem ponosno obhaja še drugo patriotično svečanost. Takrat bode namreč 200 let, kar je lepo število tudi kranjskih junakov s svojo krvijo se razodevalo zvestobo in udanost do Habsburške hiše s tem, da so l. 1683 naši junaci na obzidji dunajskem pripomogli k slavni zmagi nad krščanstvu zakletim sovražnikom Turkom.

— Vse mesto je te dni pretresla strašna novica, da je g. dr. Jan. Bleiweis vitez Trsteniški nevarno zbolel. Res je bilo plemenitega gospoda hudo prijela bolezen, pa danes moremo povedati veselo novico, da mu je odleglo in da je najboljše upanje, da nam milostljivi Bog to drago in domovini nenadomestljivo življenje ohrani še dolgo dolgo let.

— Danes zboruje c. k. kmetijska družba; od kmetijskih podružnic je centralnemu odboru došlo v obravnavo toliko predlogov, da jih temeljito rešiti bo skoro nemogoče zavoljo pomanjkanja časa, kajti popoldne zboruje konjerejski odsek; drugi dan pa ima čebelarsko društvo svoj občni zbor. V dopoldanskem zborovanji sta bila zopet voljena: baron Karol Wurzbach za predsednika, za tajnika pa dr. Janeza Bleiweis vitez Trsteniški.

— (*Novo šolsko leto v podkovski šoli*) se je pričelo pretekli ponedeljek. Oglasilo se je poleg 7 učencev za podkovsko šolo mnogo učencev za živinozdravniško šolo iz Kranjskega, iz Hrvatskega, iz Goriškega celó 2 študenta, ki bi bili radi v to deželam jako koristno, 30 let obstoječo šolo vstopili, al po novih šolskih naredbah posebno 1871. l. morala je — upamo, da le začasno — prenehati. — Vodja te šole, gosp. dr. J. Bleiweis-Trsteniški je zavoljo bolehnosti učence z podkovskim učiteljem poklical k sebi ter jim razložil vredbo polletnega podkovskega poduka in šole veliko korist za učence same, kateri po dobro prestani preskušnji zadobé pravico samostojnega podkovstva, pa tudi korist za deželo, katera je na stotine kovačev že dobila po nji.

— (*Sejm sv. Ošpete*) je bil letos na vse strani tako živahen, da uže dolgo tacega ne pomnijo niti razni trgovci, niti živinokupci, niti krčmarji itd.

— Mnogozasluženega predsednika svojega dr. Fr. Schifferja, ki je praznoval včeraj svoj 50letni doktorski jubilej, je društvo kranjskih zdravnikov pri izrednem občnem zboru, h kateremu je prišlo mnogo zdravnikov tudi iz dežele, imenovalo prvim počastnim članom, ter mu izročilo od vseh zdravnikov podpisano adresno. — Na večer pa je bil banket zdravnikov jubilantu na slavo. — V zadnji svoji seji mu je pa mestni odbor podelil častno občanstvo ljubljanskega mesta, ki ga je uže pred mnogimi leti sprejelo za svojega občana. Tudi cesar ni zabil zaslug premarljivega, posebno pa siromakom milega zdravnika, ki biva uže 45 let v

Ljubljani, ter mu je pred nekimi leti podelil viteški križ Franc-Josipovega reda. Bil je gospod dr. Schiffer c. kr. profesor na tukajšnji kirurgično-medicinski šoli, dokler ni l. 1849. prestala; le še dva profesorja bivše te šole živita, namreč dr. Schiffer in dr. Jan. Bleiweis. Če se komu na čast sme zapeti Bürger-Koseskijeva pesem: „O vrlem možu“, sme se o dr. Schifferju z ozirom na njegove mnogoletne zasluge za bolno človeštvo:

„Ko trombe glas, ko zvon doní
Od vrlega moža spomin;
Kdor je enake vrednosti,
Ga plača pesen, ne cekin“.

— V Črnomlju snujejo požarno stražo. Za ustanovitev njeno so podarili: Nadvojvoda Albrecht 30 gld., krajnska hranilnica 100 gld., minister grof Taaffe 25 gld.

— Bolezen tržaškega škofa mnsngn. Dobrile se ni zboljšala, zdravniki so nad ozdravljenjem njegovim popolnoma obupali.

— (*Prva društvena beseda*) ljubljanske čitalnice preteklo nedeljo vršila se je vseskozi posebne hvale vredno. Mnogobrojni društveniki, med njimi tudi preblagorodni gospod deželni predsednik s svojo častito rodovino, sledili so vsem točkam pazljivo, in izrazili svojo popolno zadovoljnost z burnim aplavsom. Častiti gospi Franja Ravnikarjeva in Antonija Svetkova, prva kot izvrstna deklamovalka, kateri se zahvalujemo, da si je za deklamacijo izbrala tako krasen predmet, kakor je pesem „V pepelnici noči“, — druga kot jako priljubljena pevka, pripomogli ste izdatno k sijajnemu vspehu veselice. Moški zbor pel je dve novi skladbi; prva „Slovanski brod“ od našega Fr. Gerbiča je veličasten zbor, ki mora navduševati občinstvo, posebno, ako se tako precizno in krepko poje, kakor smo ga slišali pri besedi, — druga „V ljubem si ostala kraji“ je nježna, mila skladba od gosp. skladatelja Ant. Nedveda, posvečena pevskemu zboru čitalničnemu, in je tako dopadla, da se je morala ponoviti. Sploh radostni konstatiramo, da uže dolgo nismo slišali tako finega in ubranega petja, kakor v nedeljo na večer. Tudi vojaška godba igrala je koncertne komade prav ognjeno. Besedi sledil je ples, ki je trajal čez polnoči. Med plesom iznenadil nas je naš hribolazec gosp. Franjo Kadilnik s šopkom zrelih jagod, ki jih je utrgal na solnčni strani pod Šmarno goro, katero na drugi strani pokriva uže davno zimska odeja.

— V ljubljanskem gledišči so se igrale v ponedeljek tri slovenske burke: „Zapirajte vrata“, „Eno uro doktor“ in „Krojač Fips“ — vse prav dobro in gladko. Gledišče je bilo še precej dobro obiskovano, izvzemši lože, katerih nemškutarski lastniki slovenske predstave po telefonu domá poslušajo — kakor je gosp. Kajzel v svojem kupletu prav dobro pel.

Novičar iz tujih in domačih dežel.

Z Dunaja. — Delegaciji ste končali svoje zborovanje. Avstrijski je sklenil Schmerling z govorom brez vseh političnih cinkov, povdarjaje le željo, da bi se ohranil mir in znižali stroški uprave v Bosni.

Telegram „Novicam“.

Dunaj 23. novembra.

Pri Hohenwartovem klubu ostanejo Slovenci, Dalmatinci, Tirolci, 2 Avstrijca, skupaj 40 poslancev. Novi klub ima 24 udov. Zbornici so danes došli sklepi gosposke zbornice glede skladanja cenilnih vravnanj gozdnih mej in razdelitve skupnih zemljišč. Levičarji vlado interpelirajo, zakaj je deželni banki dovolila izdati nove delnice, preden so bile stare čisto doplačane.